

Miljøgodkendelse af dyrkningsarealer tilhørende ejendommen Spanggårdsvej 1, 5853 Ørbæk.

Juli 2009

Indhold

INDLEDNING	3
MILJØGODKENDELSE	3
AFGØRELSE	3
VILKÅR FOR GODKENDELSE	4
OFFENTLIGGØRELSE	5
KLAGEVEJLEDNING	6
MODTAGERE AF KOPI AF AFGØRELSEN	6
MILJØVURDERING	7
1. ANSØGER OG EJERFORHOLD	7
2. PARTSHØRING	7
3. BEDRIFTENS AREALER.....	7
3.1 Drift af udbringningsarealer.....	8
3.2 Forurening og gener fra udbringningsarealerne	8
3.2.1 Fosfor	8
3.2.2 Kvælstof	9
3.2.3 Natur	10
4. BEDSTE TILGÆNDELIGE TEKNIK (BAT)	11
5. SAMLET VURDERING.....	12
KORTBILAG 1	13
KORTBILAG 2	14

Indledning

Emne	Data
Ansøger / Ejer	Frans Lange
Bedriftens adresse	Spanggårdsvej 1, 5853 Ørbæk
Matrikelnummer	18a m.fl., Svindinge By, Svindinge
Virksomhedens art	Planteavl/kødkvægsbesætning
CVR-nummer	99942150
Kontaktperson	Frans Lange
Tilsynsmyndighed	Nyborg Kommune

Nyborg Kommune har den 30. juli 2007 modtaget ansøgning om godkendelse af udspretningsarealer, der drives under CVR. nr. 99942150, og er tilknyttet ejendommen Spanggårdsvej 1, 5853 Ørbæk. Baggrunden for ansøgningen er, at man ønsker at modtage husdyrgødning fra Kildegård I/S, Kildegårdsvej 1, 5853 Ørbæk. Kildegård I/S har søgt om miljøgodkendelse efter § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesloven). I denne forbindelse kræves en miljøgodkendelse af alle de arealer, hvor der udbringes husdyrgødning fra bedriften, og hvor udbringning af husdyrgødning vil kunne påvirke miljøet væsentligt.

Der er søgt om udbringning af kvæggylle svarende til 19 dyreenheder på 45,61 ha. Udspretningsarealernes beliggenhed fremgår af vedlagte kortbilag.

Miljøgodkendelse

Afgørelse

Nyborg Kommune godkender hermed udbringning af husdyrgødning på 45,6 ha landbrugsjord, der drives under bedriften CVR.nr.: 99942150, v/ Frans Lange, Spanggårdsvej 1, 5853 Ørbæk, matrikel nr. 18a m.fl., Svindinge By, Svindinge. Godkendelse omfatter alle bedriftens arealer i omdrift.

Nyborg Kommune giver godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og at driften af arealerne i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelige med hensynet til omgivelserne. Nyborg Kommune vurderer, at udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er givet i henhold til § 16 i lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, med senere ændringer (husdyrgodkendelsesloven). Miljøgodkendelsen meddeles under forudsætning af, at gældende regler på området og nedenstående vilkår overholdes. Forudsætningerne for miljøgodkendelsen er de oplysninger, der er givet i ansøgningsmaterialet, jf. ansøgning fra Miljøstyrelsens it-ansøgningssystem, www.husdyrgodkendelse.dk, skemanummer 3821, version nr. 3 af 19.

juni 2009 med tilhørende bilag, samt øvrigt materiale indsendt af ansøger eller ansøgers konsulent.

Godkendelsen gælder fra godkendelsesdatoen. Godkendelsen omfatter hele virksomhedens dyrkningsareal i omdrift og bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra dato.

Vilkår for godkendelse

1. Udbringningsarealer

Der må udbringes husdyrgødning på de 45,6 ha ejede arealer, der er indtegnet på vedlagte kortbilag. Der må ikke udbringes husdyrgødning på andre arealer på bedriften, jf. dog vilkår om udskiftning af udbringningsarealer.

2. Maksimal udbringning af organisk gødning

Der må inden for et planår maksimalt udbringes kvæggylle fra 19 DE, ajle fra 1,83 DE og anden husdyrgødning af 1,83 DE. I alt må der således udbringes maksimalt 2.320 kg N/år og 425 kg P/år i organisk gødning. Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning.

3. Bortfald af godkendelsen

Hvis der i 3 på hinanden følgende år har været udbragt mindre end halvdelen af den maksimalt godkendte mængde husdyrgødning, skal dette anmeldes til Nyborg Kommune. Kommunen vil derpå vurdere om der skal ske ændringer af godkendelsen.

4. Ændring af gødningstype

Hvis der ønskes udbragt andre typer organisk gødning end omtalt i vilkåret om maksimal udbringning af organisk gødning, skal dette anmeldes til Nyborg Kommune. Kommunen vil derpå vurdere, om ændringen kan gennemføres inden for rammerne af denne godkendelse. Ændringen må ikke sættes i værk, før kommunen har accepteret den.

5. Udbringning af flydende husdyrgødning

Al udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og fodergræsmarker skal ske ved nedfældning eller ved en anden metode, der ikke giver en højere ammoniakfordampning end nedfældning.

På mark nr. 3-0, 4-0, 5-0, 6-0, 7-0, 8-0 og 9-1 må der ikke udbringes husdyrgødning i en randzone på 10 m på den del af markerne, der støder op til engen. Kortudsnittet side 11 viser beliggenheden af randzonen.

Udbringning af husdyrgødning skal ske så lugtgenerne ved de omboende reduceres mest muligt.

7. Gødningsaftaler

Bedriften skal altid opbevare skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning. Aftaler for de seneste 5 år skal kunne forevises på kommunens forlangende.

8. Udskiftning af udbringningsarealer

Såfremt der sker ændringer i bedriftens udbringningsarealer, skal dette anmeldes til Nyborg Kommune inden planårets begyndelse den 1. august. Nye arealer kan erstatte arealer i denne godkendelse, hvis de nye arealer har mindst samme omfang og ik-

ke er mere sårbare. Kommunen skal i hvert tilfælde vurdere, om ændringerne kan gennemføres inden for rammerne af denne godkendelse. Ændringen må ikke sættes i værk, før kommunen har accepteret den.

Anmeldelse skal udarbejdes og indsendes til kommunen via www.husdyrgodkendelse.dk eller på et andet digitalt system, der opfylder kravene, jf. § 5, stk. 5, i bekendtgørelse nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

9. Dokumentation for arealanvendelse

Der skal altid foreligge dokumentation for, at de udbragte mængder af husdyrgødning og drift af arealerne er i overensstemmelse med vilkårene i denne godkendelse. Dette skal være i form af mark- og gødningsplaner, indsendte gødningsregnskaber, ansøgninger vedrørende enkeltbetalingsordningen eller lignende, samt gældende forpagtningsaftaler. Dokumentationen skal opbevares for de 5 seneste planår og skal kunne forevises ved tilsyn og skal indsendes til kommunen på forlangende.

10. Ændringer af ejerforhold

Ændringer af, hvem der ejer eller er ansvarlig for bedriften, skal meddeles Nyborg Kommune senest en måned efter ændringen.

Uheld og risici

Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: Alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette: Nyborg Kommune, Teknik- og Miljøafdelingen, tlf.: 6333 7000 eller 6333 6820.

Andre miljøregler

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selv om disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Retsbeskyttelse og revurdering

Vilkårene i denne godkendelse er omfattet af 8-års retsbeskyttelse fra datoen for godkendelsen. Det betyder, at det som hovedregel ikke vil være muligt at stille nye krav til virksomheden inden for de første 8 år efter meddelelse af godkendelsen, medmindre, der er lavet grundlæggende sagsbehandlingsfejl eller givet grundlæggende fejlagtige oplysninger, som nødvendiggør, at afgørelsen skal ændres.

Hvis udbringningen af husdyrgødning giver anledning til uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening kan kommunen, jf. husdyrgodkendelseslovens § 39, meddele påbud om, at forureningen skal nedbringes, herunder påbud om, at der skal gennemføres bestemte foranstaltninger.

Miljøgodkendelsen skal, jf. husdyrgodkendelseslovens § 41, regelmæssigt tages op til revurdering. Første revurdering foretages efter 8 år fra godkendelsesdatoen. Denne miljøgodkendelse skal derfor revurderes i 2017.

Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres ved annoncering i Lokalavisen Nyborg den 11. august 2009.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljøklagenævnet, jf. § 76 i husdyrgodkendelsesloven.

De klageberettigede er ansøger, miljøministeren, Sundhedsstyrelsen og enhver med en individuel væsentlig interesse i afgørelsen. Endvidere er en række foreninger og organisationer klageberettigede.

En eventuel klage skal være skriftlig. Den sendes til Nyborg Kommune, der videresender den til Miljøklagenævnet umiddelbart efter klagefristens udløb ledsaget af det materiale, der er indgået i miljøgodkendelsens behandling. Klagen skal være kommunen i hænde senest 4 uger efter, at afgørelsen har været offentlig annonceret. Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Eventuelle klager har ikke opsættende virkning med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Klagefristen udløber den 8. september 2009 ved kontortids ophør.

Afgørelsen kan i øvrigt indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver offentliggjort, jf. husdyrgodkendelseslovens § 90.

På Nyborg Kommunes vegne den 31. juli 2009.

Birgit Sønderkov Weber
Gruppenleder Natur og Miljø

/Bo Clausen
Miljøsagsbehandler

Modtagere af kopi af afgørelsen

- Danmarks Naturfredningsforening. Masnæsøgade 20, 2100 København Ø
E-post: dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening. Lokalfdeling Nyborg.
E-post: nyborg@dn.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N.
E-post: husdyr@ecocouncil.dk
- Miljøcenter Odense. Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ.
E-post: Post@ode.mim.dk
- Sundhedsstyrelsen, Islands Brygge 67, 2300 København S.
E-post: sst@sst.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund. Worsaaesgade 1, 7100 Vejle.
E-post: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
E-post: natur@dof.dk
- Centrovic, att. Mette Dyrup Tuelsen
E-post: mdt@centrovic.dk

Miljøvurdering

Nedenstående miljøvurdering danner grundlag for de vilkår, som er meddelt i godkendelsen. Udgangspunktet for miljøvurderingen er den indsendte ansøgning om miljøgodkendelse i Miljøstyrelsens it-ansøgningsystem husdyrgodkendelse.dk - Skema nummer 3821, version 3 af 19. juni 2009.

Vurderingen skal belyse konsekvenserne af dyrkningsarealernes anvendelse til udspreddning af husdyrgødning, samt om de virkemidler til forebyggelse og begrænsning af forurening, som fremgår af ansøgningen er tilstrækkelige.

1. Ansøger og ejerforhold

Oplysningerne om ansøger og ejerforhold er her vurderet med henblik på at sikre, at svaret for at virksomheden drives i overensstemmelse med den meddelte miljøgodkendelse, er rettet til den korrekte juridiske person.

Der er foretaget en søgning i CVR og i DFFE's register over støtteansøgere. Der figurerer ansøger som ejer af ejendommen og de tilhørende arealer. Det vurderes derfor, at miljøgodkendelsen rettes med den korrekte juridiske person.

2. Partshøring

En del af udbringningsarealet er beliggende i Faaborg-Midtfyn kommune. Det drejer sig om 2,44 ha af mark nr. 6-0 (se kortbilag). Der er derfor foretaget høring af Faaborg-Midtfyn Kommune. Faaborg-Midtfyn Kommune kan godkende udbringning af husdyrgødning på det pågældende areal på følgende vilkår:

- Der må ikke ske en merudvaskning af kvælstof fra bedriftens arealer i Faaborg-Midtfyn Kommune.
- Der må ikke være fosforoverskud på den del af bedriftens arealer i Faaborg-Midtfyn Kommune, der har fosfortal over 3.

Da ejendommen Spanggårdsvej 1 ligger i Nyborg Kommune er det også Nyborg Kommune, der skal meddele godkendelse til den del af udspreddningsarealet, der ligger i Faaborg-Midtfyn Kommune. Ovennævnte afgørelse fra Faaborg-Midtfyn Kommune skal Nyborg kommune derfor indarbejde i en godkendelse af det ansøgte. Konkret betyder der, at Nyborg Kommune, for den del af det ansøgte areal, der ligger i Faaborg-Midtfyn Kommune vil stille vilkår, der respekterer denne kommunes afgørelse.

I denne sag har det ikke været relevant at gennemføre yderligere partshøring. Ansøger ejer samtlige arealer, der omfattes af godkendelsen og Nyborg Kommune vurderer, at sagen er af underordnet betydning for naboer.

3. Bedriftens arealer

Bedriftens udbringningsarealer består af 45,6 ha, heraf er ca. 2,4 ha beliggende i Faaborg-Midtfyn Kommune. Nyborg Kommune har foretaget miljøvurderingen af arealerne beliggende i Nyborg Kommune og Faaborg-Midtfyn Kommune har foretaget vurderingen af arealet beliggende i Faaborg-Midtfyn Kommune. Faaborg-Midtfyn Kommunes vurdering fremgår af afsnit 2 om partshøring.

I det følgende er der foretaget en vurdering af den påvirkning som udspreddning af husdyrgødning på dyrkningsarealerne giver anledning til, og om dette er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Der er foretaget en vurdering af de 43,2 ha, som er beliggende i Nyborg

Kommune. Udover arealerne i omdrift har virksomheden yderligere 7,5 ha som består af beskyttet eng, beskyttet vandløb, vej m.v. Dette areal indgår ikke i ansøgningen og dermed heller ikke i efterfølgende vurdering.

3.1 Drift af udbringningsarealer

Kommunen har her indledningsvis foretaget en vurdering af om oplysningerne vedrørende dyrkningsarealerne er tilstrækkeligt belyst, herunder om de oplyste standardsædskifter vil kunne forventes anvendt ved driften af det ansøgte.

I ansøgningen er anført sædskifte S1 for alle marker. Dette svarer til referencesædskiftet. Der vil derfor ikke blive stillet særlige vilkår om brug af et specifikt sædskifte.

3.2 Forurening og gener fra udbringningsarealerne

På baggrund af ansøgningen og tilgængelige kortværk vedrørende nitrat og fosfor er der her foretaget en vurdering af, om der er risiko for afstrømning/udvaskning af næringsstoffer fra udspretningsarealerne, som kan medføre en væsentlig miljøpåvirkning af de beskyttede naturtyper, som indgår i loven.

Søer og vandløb

Der er ingen skrånende arealer (> 12°) ned til vandløb eller søer inden for udbringningsarealerne, og der stilles derfor ingen vilkår hertil.

En del af udbringningsarealerne har et terrænfald på 6-12°. Idet der er 13 meter eller mere ned til vandløbet fra disse udbringningsarealer, vurderes der ikke, at være risiko for overfaldeafstrømning eller jorderosion til vandløbet.

Bedriftens udbringningsareal ligger i oplandet til Langelandssundet.

Langelandssundet

Oplandet til Langelandssundet er en del af oplandet til Det sydfynske Øhav. Den centrale del af Det sydfynske Øhav er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (Ramsarområde, EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. For Ramsarområdet er målsætningen endvidere, at beskyttelsen skal fremmes.

Udpegningsgrundlaget for området er blandt andet arter og naturtyper, der er sårbare overfor blandt andet tilførsel af næringsstoffer. Jf. basisanalysen for Sydfynske Øhav¹ udgør landbruget hovedkilden til den samlede landbaserede afstrømning af både kvælstof og fosfor. Målsætningen for vandområdet er i dag ikke opfyldt på grund af for store næringsstoffiltørsler fra oplandet og fra luften.

Den centrale del af Det sydfynske Øhav er i Landsplandirektivet (Regionplan 2005-) målsat som referenceområde for naturvidenskabelige studier. Langelandssundet er målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk.

3.2.1 Fosfor

Ansøger har oplyst, at alle arealer er drænede lerjorde af typen JB-6. Der er ingen af arealerne, som afvander til Natura 2000-område og dermed er alle arealer i fosforklasse 0. Der er ansøgt om udbringning af 9,3 kg fosfor/ha/år som husdyrgødning. Den fraførte mængde

¹ Natura 2000 basisanalyse. Sydfynske Øhav. Habitatområde H111, Ef-fuglebeskyttelsesområde 71 og 72. Fyns Amt 2006.

af fosfor afhænger af det aktuelle sædskifte. Alle sædskifter vil fraføre langt mere fosfor end den udbragte mængde med husdyrgødningen. Nyborg Kommune vurderer derfor, at der ikke er risiko for udvaskning af fosfor fra udbringningsarealerne som følge af udbringning af husdyrgødning. Der stilles derfor ingen særlige vilkår i forhold til regulering af fosfor på husdyrbrugets arealer beliggende i Nyborg Kommune.

FaaborgMidtfyn Kommune har stillet vilkår om, at der ikke må være fosforoverskud på arealet beliggende i FaaborgMidtfyn Kommune. Dette vilkår er således også overholdt.

3.2.2 Kvælstof

I det følgende er der foretaget en vurdering af om kvælstofoverskuddet i form af nitrat er problematisk i forhold til den omkringliggende natur eller overflade- og grundvand.

Overfladevand

Husdyrgodkendelsesloven stiller krav vedrørende nitratudvaskningen fra de oplande, der afvander til udvalgte sårbare vandområder og hvor reduktionspotentialen fra rodzonen til vandområdet er lavt. Disse oplande fremgår af "kortværk over nitratklasser" fra Miljøstyrelsen.

Hele udbringningsarealet i denne ansøgning ligger uden for nitratklasser og reduktionsprocenten er angivet til 100 %. Der må således ifølge husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau udbringes kvælstof svarende til det maksimalt tilladte husdyrtryk. I ansøgt drift udbringes husdyrgødning svarende til 0,5 DE/ha.

Nitratudvaskningen er (ifølge beregninger i Miljøstyrelsens it-ansøgningsystem (Farm N) på 41,2 kg kvælstof/ha/år. Den samlede årlige udvaskning af nitrat fra udbringningsarealerne er ca. 1879 kg kvælstof/år. Nitratudvaskningen i nudrift er 40,9 kg kvælstof/ha/år. Dette svarer til en samlet årlig udvaskning på 1866 kg kvælstof/år. Samlet betyder dette, at udvaskningen af kvælstof til overfladevand øges med 13 kg kvælstof/år eller 0,3 kg kvælstof/ha/år. På arealet (mark nr. 6-0) i Faaborg-Midtfyn Kommune øges udvaskningen samlet med 1,7 kg kvælstof/år.

Nyborg Kommune vurderer i den aktuelle sag, at den samlede forøgelse af udvaskningen af kvælstof fra udspretningsarealerne til overfladevand (13 kg kvælstof/år) er så relativt lille, at der ikke er nogen væsentlig merbelastning af de overfladevande udspretningsarealerne afvender til. Da kvælstoftabet fra det samlede husdyrtryk fra eksisterende og ansøgt tildeling af husdyrgødning (0,5 DE/ha) på udspretningsarealerne samtidigt er relativt lavt, stilles der ikke skærpede krav, selv om der udledes til Langelandssundet.

I vurderingen er også indgået arealet beliggende i Faaborg-Midtfyn Kommune. Der vil derfor ikke skulle stilles særlige vilkår vedrørende kvælstofudvaskningen til overfladevand.

Grundvand

Det fremgår af ansøgningen, at 10,36 ha ligger indenfor nitratfølsomt indvindingsområde. På de pågældende arealer er der endnu ikke foretaget en detailkortlægning af Miljøcentret. På arealer hvor der ikke er foretaget detailkortlægning må der ikke tilføres en merbelastning i ansøgte drift, hvis udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat/l. Udvasningen af nitrat er i ansøgningen beregnet til 53 mg nitrat/l i både nudrift og ansøgt drift. Det ansøgte giver altså ikke anledning til en merbelastning. Dermed er husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau overholdt og der vil derfor ikke blive stillet vilkår omkring udvaskning af nitrat til grundvandet.

3.2.3 Natur

Nærmeste Natura 2000 område er mere end 5 km væk fra arealerne. Nærmeste naturtype omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7 er mere end 1 km væk. Sorte Å løber langs en del af udbringningsarealerne. Åen er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven og B-målsat. I forbindelse med åen er der også en beskyttet eng, som delvis er B- og C-målsat (se kortbilag). Mark nr. 1-0, 2-0, 3-0, 4-0, 5-0, 6-0, 7-0, 8-0 og 9-1 støder op til engen. I følge Fyns Amts Naturdata er der fundet Maj-Gøgeurt på engen. Maj-Gøgeurt er fredet og en af truslerne er tilførsel af næringsstoffer. Skov og Naturstyrelsen angiver tilgroning som den største trussel mod enge, men også kulturindgreb som gødsning udgør en trussel².

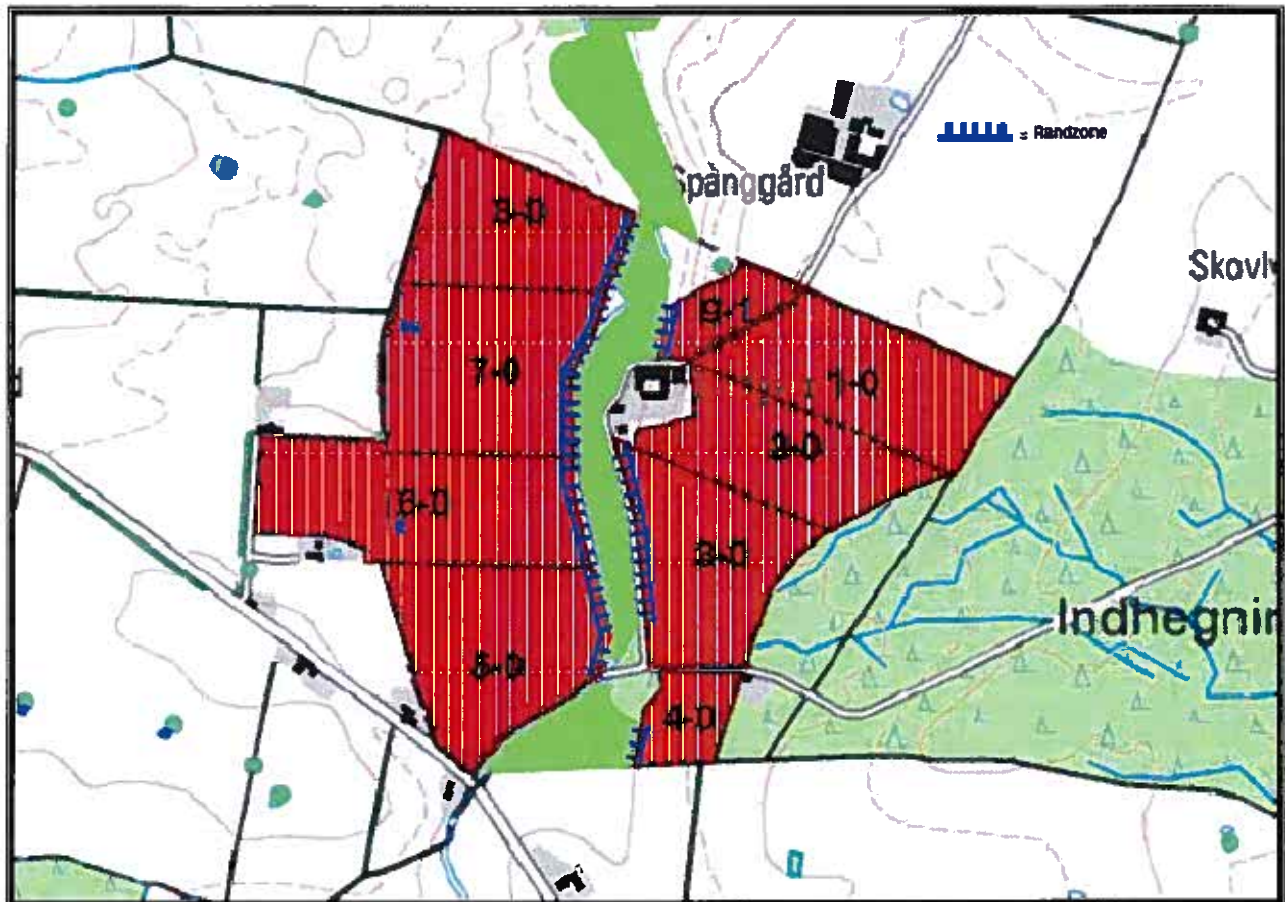
Angående truslen om tilgroning så går virksomhedens egne dyr og græsser på det beskyttede engareal. De er derved med til at vedligeholde engen og forhindre tilgroning. Skov og Naturstyrelsen angiver netop kreaturgræsning som en positiv plejeeffekt på Maj-Gøgeurt¹.

Angående afsætningen af kvælstof er den anbefalede tålegrænse for fersk eng 15-25 kg N/ha/år. Over 22 kg N/ha/år ændres typen hen imod en mere kulturpræget fersk eng, hvor flere af de karakteristiske arter vil forsvinde og der vil være en forøget hyppighed af minuserter som Stor nælde, Alm. rajgræs og Hvid kløver. Den lave ende af intervallet dækker over de ferske enge der er på kvælstoffattig jord, hvor der ikke har været gødsket. Baggrundsbelastningen med hensyn til kvælstof er for Ørbæk 16,74 kg N/ha/år². I forbindelse med udbringning af husdyrgødning er det især ammoniakfordampningen, der er årsag til negativ påvirkning af naturområder.

Da en stor del af engen er højt målsat og der er fundet Maj-Gøgeurt, som er følsom overfor tilførsel af kvælstof vurderes det, at der er behov for tiltag i forbindelse med udbringningen af husdyrgødning, der giver den størst mulige reduktion af ammoniakfordampningen.

Der skal derfor stilles vilkår om, at udbringning af flydende husdyrgødning på mark nr. 1-0, 2-0, 3-0, 4-0, 5-0, 6-0, 7-0, 8-0 og 9-1 på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning. Der skal samtidig stilles vilkår om, at der på mark nr. 3-0, 4-0, 5-0, 6-0, 7-0, 8-0 og 9-1 ikke må udbringes husdyrgødning i en randzone på 10 m på den del af markerne, der støder op til engen. Nedenstående kortudsnit viser beliggenheden af randzonen.

² Skov- og Naturstyrelsen (1993): "Naturplejebogen – en håndbog i pleje af naturområder og kulturlandskab".

4. Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Kommunen skal ved vurderingen af en ansøgning sikre sig, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved hjælp af bedste tilgængelige teknik, jf. § 19 i husdyrloven. Der er i ansøgningen ikke redegjort for anvendelse af BAT. Med hensyn til anvendelse af BAT i forbindelse med udbringningen af husdyrgødning har kommunen følgende bemærkninger:

- Hvis udbringning af flydende husdyrgødning sker ved nedfældning, vil der være en meromkostning i forbindelse med selve udbringningen. Til gengæld vil der som regel være et højere udbytte som følge af en bedre udnyttelse af husdyrgødningen, da tabet af ammoniak er lavere end ved slangeudlægning. Alt i alt vil dette i mange tilfælde betyde, at der er en økonomisk gevinst ved nedfældning på sort jord og marker med fodergræs, mens der kan være et økonomisk tab pga. øgede markskader ved nedfældning i eksempelvis marker med vintersæd, jf. blandt andet "Udredningsrapport for teknologier"² fra Miljøstyrelsen. Nedfældning af flydende husdyrgødning vil resultere i en reduceret ammoniakemission ved udbringning i forhold til slangeudlægning. Teknologien vurderes at være kommercielt tilgængelig for landbruget.
- Det vurderes desuden, at der i forbindelse med driften af markerne hvert år udarbejdes en gødnings- og sædskifteplan. Herved sikres, at mængden af gødning til-

² Udredningsrapport for teknologier – med særligt henblik på miljøeffektive teknologier til husdyrproduktionen. Udarbejdet i forbindelse med forarbejdet til husdyrloven. Er tilgængelig på Miljøstyrelsens hjemmeside, www.mst.dk.

passes afgrødernes forventede behov. I planen skal der bl.a. tages hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding, udbytte og kvælstofudnyttelsen.

- Det vurderes også, at håndteringen og udbringningen af husdyrgødningen skal ske, så lugtgener mindskes på steder, hvor det er sandsynligt, at naboer kan blive berørt. Dette kan f.eks. ved udbringning i løbet af dagen, når det er mindre sandsynligt at folk er hjemme, samt at undgå udbringning i weekender og på helligdage og desuden være opmærksom på vindretning i forhold til nabobeboelserne.

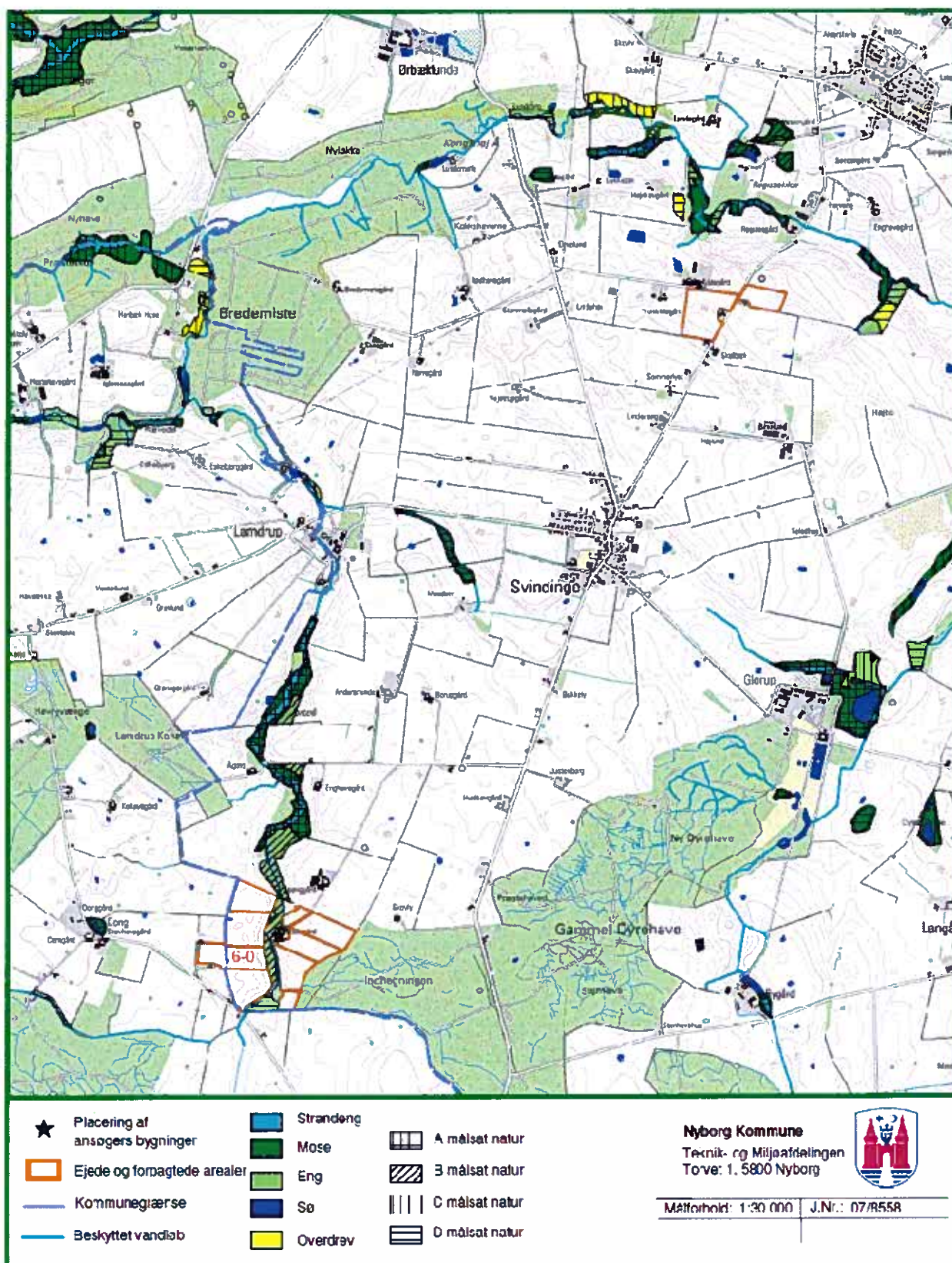
På baggrund af dette vurderer Nyborg Kommune, at der skal stilles vilkår om:

- *Al udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og fodergræsmarker skal ske ved nedfældning eller ved en anden metode, der ikke giver en højere ammoniakfordampning end nedfældning.*
- *Der skal hvert år udarbejdes en gødnings- og sædskifteplan for hele udbringningsarealet.*
- *Udbringning af husdyrgødning skal ske så lugtgenerne ved de omboende reduceres mest muligt.*

5. Samlet vurdering

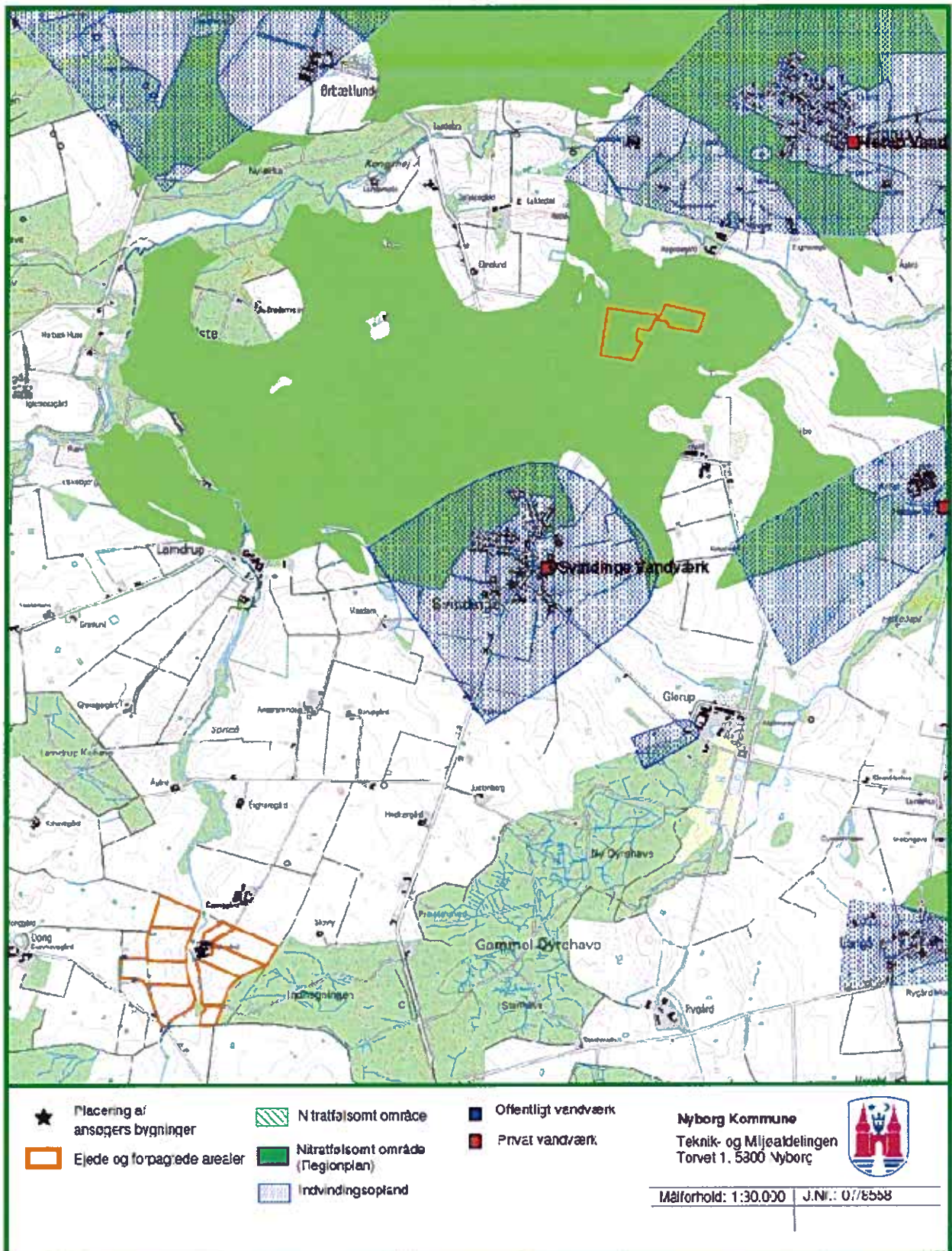
Samlet set vurderer Nyborg Kommune, at når godkendelsens vilkår overholdes, har ansøgeren truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, samt at arealerne kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Nyborg Kommune vurderer, at udbringning husdyrgødning kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrgodkendelsesloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Kortbilag 1

Gengivet med tilladelse fra Kort og Matrikelstyrelsen

Kortbilag 2

Gengivet med tilladelse fra Kort og Matrikelstyrelsen

Nyborg
KOMMUNE

Torvet 1
5800 Nyborg
www.nyborg.dk